

A DÁN ONLINE SZERENCSEJÁTÉK-SZOLGÁLTATÓK KEDVEZŐBB ADÓKULCSÁRA VONATKOZÓ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

STAVICZKY Péter*

Tárgyszavak: szerencsejáték adóztatása, online szolgáltatók eltérő adóztatása, jóváhagyó bizottsági határozat, megsemmisítés iránti kérést, megengedhetőség, közvetlen érintettség bizonyítása, szabályozási aktusok megtámadhatósága

1. Az Európai Bizottság határozata

Dánia 2010-ben úgy döntött, hogy módosítja a szerencsejáték-szolgáltatások nyújtására vonatkozó szabályozását, a korábbi monopóliumot részben liberalizálva. A szabályozási csomag részét képező liberalizációs rendelkezések célja egyrészt az uniós jognak való megfelelés,¹ másrészt az illegális online szerencsejáték-szolgáltatás (engedéllyel nem rendelkező, vagy más országban engedéllyel rendelkező szolgáltatók dániai tevékenységének) szabályozása volt. A tervezet alapján főszabály szerint szerencsejáték (lottójáték, kombinációs szerencsejáték, illetve sportfogadás) szolgáltatására csak hatósági engedély birtokában kerülhetett sor. A tervezet az engedély megszerzésének egyszeri és árbevétel nélküli éves díja mellett különböző adót is kivetett az egyes

* A szerző Magyarország Európai Unió mellett működő Állandó Képviselőtársának munkatársa. Jelen összefoglaló a szerző saját véleményét tartalmazza, és nem tekinthető az Állandó Képviselő hivatalos véleményének.

¹ A Bizottság kötelezettségiszegési eljárást (2003/4365. sz. eljárás) indított Dánia ellen, mivel véleménye szerint a szerencsejáték ágazatra vonatkozó szabályozása ellentétes az uniós joggal.

szerencsejáték-szolgáltatást nyújtókra. Minden engedélyesnek a bruttó bevétele (Gross Gaming Revenue, GGR, a tétek és a kifizetések különbsége) 45%-át kellett megfizetnie. A tervezet az online és hagyományos kaszinók működtetőire emellett egy eltérő adókulcsot is alkalmazott, oly módon, hogy az online szolgáltatóknak 20%-os, a hagyományos szolgáltatóknak 30%-os kulcs alapján kellett adót fizetniük. Az adó alapja ez esetben az évi 4 millió dán koronát meghaladó GGR.

A dán hatóságok úgy nevezett jogbiztonsági bejelentést² tettek az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) felé az adózási szabályok állami támogatási elemzése céljából. A Bizottság előzetes véleménye szerint az intézkedés szelektívnek volt tekinthető, mivel azonos ténybeli és jogi helyzetben lévő vállalkozásokat eltérő módon kezelt.³ A Bizottságnak kétségei voltak a tekintetben, hogy a két szolgáltató csoport közötti különbségek megalapozzák-e az adóztatási szempontból történő eltérő bánásmódot. A Bizottság ezért hivatalos vizsgálati eljárást indított az ügyben,⁴ majd a piaci szereplők véleményének megismerését követően úgy döntött, hogy sem az online és hagyományos szerencsejátékot játszó fogyasztók eltérő társadalmi 'profiljára' vonatkozó dán érvek nem elég meggyőzőek, sem a piac fejlődése, illetve a függőségi kockázatok nem elegendőek a két tevékenység igazolt megkülönböztetéséhez, vagyis e tevékenységek ténylegesen és jogilag összehasonlíthatóak. A joggyakorlat alapján az általános adórendelkezésektől való eltérést szelektívnek kell tekinteni, amennyiben vállalkozásokat költségek megfizetése alól mentesít⁵, feltéve, hogy az intézkedés kedvezményezettjeit

² A jogbiztonsági bejelentés célja, hogy a Bizottság határozatban állapítsa meg a bejelentett intézkedésről, hogy az valamilyen okból nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá és nem valósít meg állami támogatást.

³ A C-143/99. sz. *Adria-Wien Pipeline and Weitersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2001:598) 41. pontja, a C-88/03. sz. *Portugália kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2006:511) 54. pontja; a C-172/03. sz. *Heiser kontra Finanzamt Innsbruck* ügyben ítélet (ECLI:EU:C:2005:130) 40. pontja; a C-169/08. sz. *Presidente del Consiglio dei Ministri kontra Regione Sardegna* (ECLI:EU:C:2009:709) 61. pontja alapján.

⁴ A C 35/10. (ex N 302/10) sz. eljárás, az online szerencsejátékokra kivetett adók a szerencsejátékokról szóló dán adótörvény vizsgálata tárgyában (HL [2011] C 22., 2011. 01. 22. 9. o.).

⁵ A C-173/73. sz. *Olaszország kontra Bizottság* (ECLI:EU:C:1974:71) ügyben hozott ítélet.

a többi adófizetővel az intézkedés célját tekintve összehasonlítható jogi és ténybeli helyzetben vannak.⁶ Ebből következően eltérő adóztatásuk szelektívnek tekintendő az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdése értelmében.

A szelektív intézkedések esetében vizsgálendő, hogy az eltérést indokolja-e az adórendszer természete vagy jellege. Tehát a szelektivitás bizonyos esetekben igazolható. Az igazolás indokolása során első sorban meg kell állapítani, hogy mi az általános adószabály.⁷ A Bizottság szerint jelen esetben a szerencsejáték-szolgáltatókra vonatkozó adószabályok tekinthetők az intézkedés értékelésekor viszonyítási alapnak. A szelektív intézkedések adórendszer természetére alapuló indokoltsága az állami támogatás nyújtásának tilalma alóli kivételként értelmezendő. Ennek következtében mindig szigorúan, szűken értelmezendő.⁸ A Bizottság értékelése szerint a szelektivitást megalapozó, Dánia által előterjesztett érvek (a liberalizációra, illetve a külföldi szolgáltatók engedélyszerzésre ösztönzése vagy adófizetési képességükre vonatkozó érvek) az adórendszeren kívüli megfontolásként értékelendők, így nem vehetők figyelembe, ezért az online szolgáltatókra vonatkozó kedvezményes adózási előírásokat állami támogatásnak minősítette. A támogatás EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése⁹ szerinti összeegyeztethetősége vizsgálata során a Bizottság már elfogadhatónak tartotta a dán érvelést, és arra a következtetésre jutott, hogy a támogatás hozzájárul egy közös érdekű célkitűzés eléréséhez (ezt jelen esetben a közrend védelme és az ellenőrzött részleges liberalizáció jelentette). Továbbá megállapítható volt, hogy az intézkedés szükséges és arányos az elérni kívánt céllal, mivel alacsonyabb adókulcs nem biztosítaná a szerencsejáték szabályozott keretek közé terelését, magasabb adósáv viszont nem ösztönözné a szolgáltatókat arra, hogy a szürke zónából (más or-

⁶ Lásd a 2. lábjegyzetben hivatkozott ítélezési gyakorlatot.

⁷ A korábban hivatkozott C-88/03. sz. Portugália kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 56. pontja és a C-487/06 P. sz. *British Aggregates-ügyben* hozott ítélet (ECLI:EU:C:2008:757) 81-83. pontjai.

⁸ A T-127/99, T-129/99. és T-148/99. sz. Diputación Foral de Álava és mások kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet (ECLI:EU:T:2002:59) 250. pontja.

⁹ „A belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető: [...] c) az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben;”

szágban engedélyt szerzett szolgáltatók határon átnyúló tevékenysége (dán fogyasztók felé) a dán engedélyezési rendszerbe átlépjenek. Vagyis a támogatás ösztönző hatással is bír és versenyre gyakorolt hatása a liberalizáció miatt pozitív. Ezen érvek mentén a Bizottság 2011. szeptember 29-én engedélyezte a dán szerencsejáték-adóztatásra vonatkozó törvény online tevékenységek hagyományos tevékenységektől eltérő, kedvezményes adóztatását.¹⁰ A szabályozás 2012. január 1-jén lépett hatályba.

A Bizottság határozata (a továbbiakban: a vitatott határozat) több szempontból is fontos mérföldkőnek tekinthető. Egyrészt, egy uniós szinten nem liberalizált ágazat, Bizottság által előnyösnek tekintett liberalizációja érdekében adott adókedvezményt hagyott jóvá, másrészt fontos megállapításokat tett az online és a hagyományos szerencsejáték-szolgáltatások viszonyát illetően. Tekintettel a bizottsági eljárást övező felfokozott ágazati figyelemre, várható volt, hogy bármilyen döntés születik is, a vesztes fél uniós bíróság előtt kér majd jogorvoslatot.

2. A bírósági eljárás

2.1. A felperes keresete

Ahogy a hivatalos vizsgálati eljárás során tanúsított teljesen eltérő ágazati hozzászólások alapján várható volt, a Bizottság határozatát az adókedvezmény engedélyezésével elégedetlen hagyományos szerencsejáték-szolgáltatásban érdekelt piaci szereplők megtámadták.¹¹ A Törvényszék 2014 szeptemberében döntést hozott mindkét ügyben. Tekintettel arra, hogy a két keresetre vonatkozóan nagyjából azonos

¹⁰ A Bizottság 2012/140/EU határozata a Dánia által a szerencsejátékokról szóló dán adótörvényben az online szerencsejátékokra kivetett adók formájában végrehajtani tervezett C 35/10. (korábbi N 302/10.) számú intézkedésről. (HL [2012] L 68., 2012. 3. 7. 3. o.). Az eset ismertetésére vonatkozóan lásd STAVICZKY: A dán online szerencsejáték-adóztatásra vonatkozó intézkedések állami támogatási értékelése. ÁTJ, 2011/4. 67–84. o.

¹¹ A T-601/11. sz. Dansk Automat Brancheforening kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:T:2014:839) és a T-615/11. sz. Royal Scandinavian Casino Århus I/S kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:T:2014:838).

tartalmú ítélet született, az alábbiakban a cikk csak az egyik, a Dansk Automat ítéletet mutatja be.

A Dansk Automat Brancheforening (a továbbiakban: felperes) a nyergépeket üzemeltető, engedéllyel rendelkező dán cégeket tömörítő szövetség (80 tag, 86%-nyi piaci részesedés) egyéni érintettsége okán a vitatott határozat 1. cikkének megsemmisítését kérte, amelyben a Bizottság az online szolgáltatókra vonatkozó eltérő adózási szabályokat a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősítette. A felperes már 2010-ben a dán jogszabálytervezet nyilvánossá válását követően állami támogatási panaszt nyújtott be¹² a Bizottsághoz, valamint a Bizottság által indított hivatalos vizsgálati eljárás során is kifejtette álláspontját, egyike volt a 17 észrevételezőnek. A felperes ideiglenes intézkedésként a vitatott határozat felfüggesztését is kérte a Törvényszék elnökétől, azonban az erre vonatkozó végzésben az elnök ezt elutasította.¹³ A Bizottság határozatának megtámadását követően a szerencsejáték liberalizációjában érdekelt tagállam (Málta), piaci szereplők (Betfair) és szövetségük (European Gaming and Betting Association) a vitatott határozat védelme érdekében a Bizottság melletti beavatkozóként vettek részt az eljárásban.

A Bizottság állami támogatások terén hozott határozatainak bírósági felülvizsgálatára vonatkozó eljárások gyakorlata szempontjából érdekes, hogy a felperes másik kérelme alapján a felülvizsgálat arra is kiterjedt, hogy a határozat az EUMSZ 263. cikk (4) bekezdése szerinti végrehajtási intézkedést nem igénylő szabályozási aktusnak minősül-e, s ha igen, akkor a megtámadhatóságára, vagyis a keresetőségi jogra eltérő szabályok, enyhébb követelmények vonatkoznak.

2.2. Az ítélet egyedi érintettségre és megengedhetőségre vonatkozó megállapításai

Bár a Bizottság a keresetre adott válaszában erre közvetlenül nem hivatkozott, egyetértett a beavatkozók arra vonatkozó megállapításával,

¹² Hasonlóan járt el a T-615/11. sz. ügy felperese a Royal Scandinavian Casino Århus is.

¹³ A T-601/11 R. sz. Dansk Automat Brancheforening kontra Bizottság végzés (ECLI:EU:T:2012:66).

hogy a kereset elfogadhatatlan, mivel a felperes személyében közvetlenül nem érintett a határozat által, így nincsen joga megtámadni azt (megengedhetőség, *locus standi* hiánya). A Törvényszék ezért megvizsgálta, hogy a felperesnek van-e keresetelési joga. A Törvényszék a Plaumann-ítélet¹⁴ alapján kialakult joggyakorlat mentén ismertette, hogy az uniós szervek által hozott határozatokat a címzettek kívüli személyek (a vitatott határozat címzettje Dánia volt) akkor támadhatják meg, ha személyükben érinti őket. Ehhez azt kell a felperesnek bizonyítani, hogy a határozat valamilyen sajátos jellemzőjük, vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán, a címzethez hasonlatosan egyedileg érinti. Az állami támogatások tekintetében a hivatalos vizsgálati eljárást követően hozott határozatok¹⁵ esetében annak bizonyítása szükséges, hogy a határozat következtében, illetve a bevezetendő támogatás miatt piaci pozíciója jelentősen megváltozik.¹⁶ A megengedhetőség vizsgálata során az uniós bíróságok szintén figyelemmel vannak arra, hogy a bizottsági eljárás a későbbi felperes panaszára indult-e, és a hivatalos vizsgálati eljárási szakban észrevételezési jogával élt-e.¹⁷

A Törvényszék szerint a felperes esetében az eljárásban való aktív részvétel kritériuma teljesült. Ugyanakkor a Bizottság és az őt támogató beavatkozók szerint a felperest a vitatott határozat közvetlenül nem érinti. A Törvényszék szerint a tagjaik közös érdekeit képviselő szakmai szövetségek akkor rendelkeznek keresetelési joggal, ha az általuk képviselt egyes vállalkozások, vagy azok közül némelyek rendelkeznek keresetelési joggal, vagy ha a szövetség saját érintettségét tudja bizo-

¹⁴ A 25/62. sz., Plaumann kontra Bizottság ügyben (EU:C:1963:17), 197. és 223. pontja, valamint a C-78/03. P. sz., Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet (EU:C:2007:698) 30. pontja.

¹⁵ Az előzetes vizsgálatot és a hivatalos vizsgálatot követően hozott bizottsági határozatok megtámadhatóságára vonatkozó eltérések bemutatására lásd STAVICZKY: Az Európai Unió Törvényszéke Deutsche Post és DHL International kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének összefoglalása. *Európai Jog*, 2010/4. 30. o.

¹⁶ A 169/84. sz. Cofaz és társai kontra Bizottság ítélet (EU:C:1986:42) 22–25. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a C260/05. sz. Sniace kontra Bizottság ítélet (EU:C:2007:700) 54–55. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

¹⁷ A fenti hivatkozott Cofaz-ítélet 24–25. pontja és a T-435/93. sz. ASPEC és társai kontra Bizottság ítélet (EU:T:1995:79) 63. pontja.

nyítani.¹⁸ A Törvényszék szerint a felperes közvetlen érintettségét nem bizonyította, azonban azzal érvelt, hogy tagjainak többsége rendelkezik keresetőségi joggal. Ennek következtében a Törvényszék azt elemezte, hogy a felperes megfelelően bizonyította-e,¹⁹ hogy tagjainak piaci helyzetét a határozat és az abban engedélyezett támogatás jelentősen befolyásolta-e. A tényleges érintettséget illetően a Törvényszék szerint nem elegendő annak bizonyítása, hogy a felperes (tagjai) és a vitatott határozat kedvezményezettjei közötti, releváns piacon megvalósuló versenyre az engedélyezett intézkedés hatással van. Vagyis önmagában az a tény, hogy a felperes versenytársa a kedvezményezetteknek, nem elegendő a megtámadhatósághoz szükséges személyében érintettség kritériumának teljesüléséhez. A Plaumann-teszt ennél többet kíván meg, mint például jelentős árbevétel- vagy piaci részesedés-csökkenést, érzékelhető pénzügyi veszteségek elszenvedését. Emellett a hatások jelentőségét egy sor tényező befolyásolhatja, amelyek függetlenek a vitatott határozattól, így ezek kizárását is bizonyítani szükséges.

Jelen esetben a felperes azzal érvelt, hogy a tagjaira irányadó magasabb adó az online szerencsejátékokkal összevetve alacsonyabb nyereséget eredményez a játékosok szempontjából. Ebből következően a játékosok hosszabb távon átpártolhatnak az online játékokra. Továbbá, a magasabb adó a szövetség tagjainak versenyképességét is rontja, mert így az online szolgáltatókhoz képest kevesebbet tudnak reklámozásra fordítani. A felperes szerint az egyik tagja által elvégzett számítások szerint árbevétele akár kétharmaddal is csökkenhet az online játékok magasabb visszaosztási aránya miatt, ami az eltérő adózás következménye.

¹⁸ A C-409/96. sz. *Sveriges Betodlares et Henrikson kontra Bizottság* végzés (EU:C:1997:635) 45. pontja; a T-380/94. sz. *AIUFFASS és AKT kontra Bizottság* ítélet (EU:T:1996:195) 50. pontja és a T182/10 *Aiscat kontra Bizottság* ítélet (EU:T:2013:9) 48. pontja.

¹⁹ A joggyakorlat alapján ez kizárólag a felperes kötelessége, az uniós bíróságoknak nem kötelessége e vizsgálat lefolytatása. „[A]mi a bírósági felülvizsgálat terjedelmét illeti – az uniós bíróságnak nem feladata az elfogadhatóság vizsgálatának szakaszában, hogy végleges döntést hozzon a felperes tagjai és a támogatásban részesülő vállalkozások közötti versenyviszonyok kérdésében.” (Az ítélet 40. pontja.)

A Törvényszék szerint, bár a hagyományos és online szolgáltatók összehasonlítható ténybeli és jogi helyzetben vannak,²⁰ ebből még nem következik, hogy az adózás oldaláról megkülönböztetést bevezető támogatási intézkedés nem tenné lehetővé nyereség elérését vagy a fejlődést²¹ a hagyományos szolgáltatók részére. Tehát a Törvényszék szerint a felperes nem bizonyította, hogy a határozat a címzetthez hasonlóan (tagjain keresztül) egyedileg érintette. Egyrészt, a felperes a szóbeli maghallgatáson feltett, a várható árbevétel-csökkenésre vonatkozó kérdésre adott válaszában elmondta, hogy a számítás minden tagjára vonatkozik, tehát nyolcvan tagját érinti a vitatott határozat. Másrészt a felperes azt is kifejtette, hogy a vitatott határozat nem csak a tagjaira, hanem minden, Dániában nyerőgépet üzemeltető vállalkozásra hatással van.²² Harmadrészt, a felperes nem mutatta be, hogy a vitatott határozatnak miért van eltérő hatása a tagjai piaci helyzetére más, hagyományos kaszinókban játszható játékokat szervező szolgáltatókhoz képest, hiszen rájuk is a magasabb adókulcs irányadó. Vagyis a felperes nem bizonyította, hogy a vitatott intézkedés nem azonos módon hat a többi hagyományos szerencsejáték-szolgáltatóra. A Törvényszék szerint a joggyakorlat alapján nem elegendő az érintettek számát és személyét többé-kevésbé behatárolni, ahhoz, hogy őket a Plaumann-teszt alapján egyedileg érintettnek lehessen tekinteni. Negyedrészt, a Törvényszék szerint a felperes nem bizonyította az intézkedés tagjaira gyakorolt várható hatását. Bár ennek alátámasztására beadott egyik tagjának jövőbeli árbevételére vonatkozó számításokat, de azok nagy-

²⁰ Ahogy ezt a Bizottság a vitatott határozat (94) preambulumbekzdésében meg is állapította.

²¹ Azt a Törvényszék is elismerte, hogy az intézkedés következtében a hagyományos szerencsejáték-szolgáltatók számára a fejlődési lehetőségek kevésbé előnyösek lehetnek: „nem vitás, [...] hogy nem zárható ki az, hogy a szóban forgó támogatási intézkedés, amely sokkal alacsonyabb adókulcsot állapít meg az első csoport tekintetében, mint a második esetében, nem eredményez ez utóbbiak számára elmaradt hasznot vagy olyan fejleményeket, amelyek kevésbé kedvezők, mint azok, amelyek az ilyen támogatás hiányában lettek volna megfigyelhetők.” (Az ítélet 45. pontja.)

²² A Royal Scandinavian Casino Århus-ügyben a felperes egyrészt semmilyen bizonyítékot nem nyújtott be arra vonatkozóan, hogy a vitatott határozat milyen hatással van működésére, továbbá nem bizonyította, hogy helyzete miben tér el a többi hat dániai kaszinótól, ami miatt a címzetthez hasonlóan a határozat személyében érintené.

részt hipotetikusnak tekinthetőek, mivel a vitatott határozat tárgyát képező szabályozást Dánia a jóváhagyást követően léptette csak hatályba.²³ Ugyanakkor az sem zárható ki, hogy az árbevétel-csökkenés más, külső okokra vezethető vissza.²⁴ A fenti indokok alapján a Törvényszék szerint a felperes nem bizonyította a vitatott határozat általi egyéni érintettségét.

2.3. A vitatott határozat mint szabályozási aktus

A Törvényszék ezt követően elemezte, hogy a vitatott bizottsági határozat az EUMSZ 263. cikk (4) bekezdése szerinti,²⁵ végrehajtási intézkedést nem igénylő szabályozás aktusnak tekinthető-e. Ennek oka az, hogy az ilyen aktusok ellen a 263. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételek esetén²⁶ bármely természetes vagy jogi személy keresetet indíthat, amennyiben az személyében érinti. A joggyakorlat szerint ugyanis, amennyiben egy végrehajtási intézkedést nem igénylő aktust az érintett természetes vagy jogi személyek közvetlenül nem támadhatnak meg, akkor az a hatékony jogorvoslattól való joguktól való megfosztásnak minősülne. Ebben az esetben csak a kérdéses jogi

²³ A Törvényszék szerint a felperes az általa beadott számításokat semmilyen bizonyítékkal nem támasztotta alá.

²⁴ A Törvényszék példaként a gazdasági válság következtében jelentkező árbevétel-csökkenés lehetőségét említette.

²⁵ „Bármely természetes vagy jogi személy az első és második bekezdésben említett feltételek mellett eljárást indíthat a neki címzett, vagy az őt közvetlenül és személyében érintő jogi aktusok ellen, továbbá az őt közvetlenül érintő olyan rendeleti jellegű jogi aktusok ellen, amelyek nem vonnak maguk után végrehajtási intézkedéseket.”

²⁶ „Az Európai Unió Bírósága megvizsgálja a jogalkotási aktusok jogszerűségét, valamint a Tanács, a Bizottság és az Európai Központi Bank jogi aktusait, kivéve az ajánlásokat és a véleményeket, továbbá az Európai Parlament és az Európai Tanács harmadik személyekre joghatással járó aktusait. Az Európai Unió Bírósága megvizsgálja továbbá az Unió szervei vagy hivatalai által elfogadott, harmadik személyekre joghatással járó jogi aktusok jogszerűségét. E célból az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik az olyan keresetek tekintetében, amelyeket valamely tagállam, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság nyújt be hatáskör hiánya, lényeges eljárási szabályok megsértése, a Szerződések vagy az alkalmazásukra vonatkozó bármely jogi rendelkezés megsértése, vagy hatáskörrel való visszaélés miatt.”

aktus megsértését követően keletkező, nemzeti bíróság előtti jogvitában érvelhetnének azzal, hogy az adott jogi aktus jogellenes.²⁷ Ezzel szemben a végrehajtási intézkedést igénylő jogi aktusokkal szembeni jogorvoslat biztosított – annak ellenére, hogy a megengedhetőségre vonatkozó követelmények miatt magát az aktust egyes természetes vagy jogi személyek nem tudják megtámadni – függetlenül attól, hogy a végrehajtási intézkedést az Európai Unió valamelyik intézménye vagy a tagállamok fogadják el. Emellett a kérelmező személye szempontjából kell azt vizsgálni, hogy a szabályozási aktus igényel-e végrehajtási intézkedést. A Törvényszék szerint jelen esetben a vitatott határozat által jóváhagyott támogatási intézkedést egy dán törvény tartalmazta, amelynek végrehajtását a bizottsági jóváhagyásig felfüggesztették. Ez a törvény tartalmazta az adófizetők körét és az adókötelezettség mértékét, és emiatt a Törvényszék szerint végrehajtási aktusnak minősül, ami – ahogyan az Dánia megerősítette – nemzeti bíróság előtt annak megsértése nélkül is megtámadható. A nemzeti bíróság előtt a felperes (vagy tagjai) az EUMSZ 267. cikke alapján hivatkozhatnak a jogi aktus érvénytelenségére, és kérelmezhetik előzetes döntéshozatali eljárásban ennek megállapítását.²⁸ Így a felperes és tagjainak jogorvoslati joga nem sérül. Ebből következően a Törvényszék szerint, függetlenül attól, hogy a vitatott határozat szabályozási aktusnak tekinthető-e, a felperes e kérelem szempontjából sem rendelkezik keresetösségi joggal.

A Törvényszék a fentiek alapján a kereset érdemi vizsgálata nélkül, a felperes keresetösségi jogának hiányában elutasította azt.

3. Az ítélet értékelése

Az ítéletben a Törvényszék lényegében nem változtatott a kedvezményezetten kívüli harmadik felek által teljesítendő, hagyományosan magas ‘Plaumann’ megtámadhatósági mércén. Ennek ellenére az ítélet több pontosítást, gyakorlati útmutatást ad a jövőbeli felpereseknek, hogy milyen módon tudják sikeresen indokolni személyes érintettségüket egy állami támogatási határozat megtámadása során. Sajnálatos

²⁷ A C274/12. sz. Telefónica kontra Bizottság ítéletet (EU:C:2013:852) 27. pont.

²⁸ A C583/11 P. sz. Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet (EU:C:2013:625) 93. pontja.

módon ezek a pontosítások mind a megtámadhatóság szűkítése irányába mutatnak, ami mögött elképzelhető, hogy az uniós bíróságok egyre növekvő munkaterhe²⁹ csökkentésének érthető szándéka áll, viszont gyakorlatilag minimálisra csökkentik a kereset megengedhetőségét.

Hangsúlyozandó, hogy míg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenytorzulás, illetve annak veszélye igen tágan értelmezendő,³⁰ ennek fennállása a megtámadhatóság során vizsgált egyedi érintettség során egyáltalán nem releváns.

Mint látható volt, a Törvényszék szerint a kereshetőségi jog bizonyítása során különösen fontos a hatások számszaki bemutatása mellett, e kalkulációk valódiságának bizonyítása, ami esetleg külső szakértők bevonását, illetve addicionális bizonyítási cselekmények elvégzését igényli, és a perköltségek növekedésével jár. Ezek nélkül azonban a sikeresség szinte kizárt. Amint azonban látható volt, a negatív hatások eredményeinek megbízható és nagy valószínűséggel történő bekövetkezését meglehetősen nehéz bizonyítani, ha a tagállam, betartva az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott felfüggesztési klauzulát, nem lépteti életbe a vizsgált intézkedést. Ezekben az esetekben mindenképpen hipotetikus károk és negatív hatások mértékéről beszélhetünk, így ezek megalapozott bizonyítása igencsak nagy terhet jelent a leendő felpereseknek.

Mindezek mellett az ítélet egyértelművé tette – és ezáltal különösen megnehezítette a kereshetőség bizonyítását –, hogy amennyiben a Bizottság határozata által feltételezett negatív hatások különböző piaci szereplők csoportjait érintik, akkor a felperesnek a csoportok közötti eltérő hatásokat is be kell mutatnia, rámutatva, hogy számára e csoportok között is különösen hátrányos következményeket okoz a megtámadott határozat. Álláspontom szerint azonban ez a követelmény indokolatlan nehézséget jelent harmadik felek jogérvényesítése előtt, mivel ahogy az elemzett esetben is láttuk, nehéz annak kimutatása,

²⁹ Lád a bíróságok 2013-as éves jelentésének 89. és 182. oldalát http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/.

³⁰ Sem a tervezett támogatás viszonylag csekély összege, sem a támogatható vállalkozások szerény mérete nem zárja ki önmagában, hogy a támogatási program terve alkalmas legyen a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, a verseny torzítására vagy a verseny torzításával való fenyegetésre. E tekintetben lásd a T-171/02. sz. Regione autonoma della Sardegna kontra az Bizottság ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:T:2005:219) 86. pontját és az ott hivatkozott joggyakorlatot.

hogy a negatív hatások egyes piaci szereplők számára másokhoz képest további hátrányt okoznak.

Az ítélet alapján is megállapítható, hogy a szakmai szervezetek számára a keresetelési jog a fenti elvárások alapján bizonyítása, amennyiben tagjaik érintettsége és nem saját személyes érintettségük alapján kívánnak fellépni, talán még egy fokkal nehezebb, mint a kedvezményezett versenytársainak.